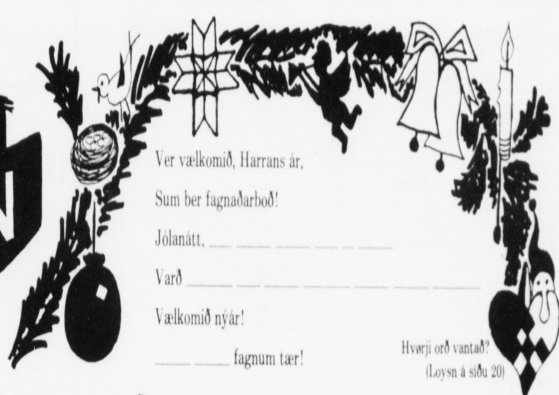

JÓLASÍÐAN

Elin & Anika

Hvønn dag eru jólini eitt sindur nærri, og í morgin er longu 2. sunnudagur í advent, sum tú sært á adventskransinum hjá okkum.

Dúgdi tú at syngja adventssalmin «Ver vælkomn Harrans ár»? Á næstu síðu hava vit tikið nøkur orð burtur úr fyrsta orni. So royn teg nú! Salmurin hevur 4 orni, og summi plaga at syngja eitt ornið hvønn sunnudag í advent.

I mætingum eru nok-

ur dómur jólaþýtt til hús, sum tú sjálvur kanst gera. Eitt gott hugskot er at vera fleiri um at gera þýtt. So kann ein av tykkum lesa eina jóla-sögu, meðan hin klippa og lima. T.d. jólasöguna hjá okkum í dag. Hon er úr Russlandi, og er skrivað av at kenda russiska rit-

Nissudansur um jólatræ

JÓLAFYRIBRIGDI

Sálmar

Ein sálmur er ein yrking við góðligum innihaldi, ætlað at vera sungin í sambandi við t.d. gudstænastur og lestur.

Ymiskt er, hvussu sálmar verða til. Summar hava fólkaligan uppruna, meðan aðrir t.d. eru skrivaðir av prestum. Vi skulu her greiða frá upprunum til tveir vælkendar jólasálmar.

«Gleðlig jó» er tann mest sungin jólasálmur í heiminum. Presturin Joseph Mohr úr Eysturrikríki skrivaði í 1818 orðini og hóf vinnan sín, læraran Franz Gruber, gera lagið til Presturin ynskti nevniliga at sangurin kundi verða nýttur sama dag til hámessuna í kirkju síni. Fyrstu ferð sálmarin var framleður, sungu teir báðir tenor og bas, meðan prestur sjálvur spældi undir upp gittara. Orðið í kirkjunni var nevniliga í ólapi.

«Vælkomin í sky Guds einglar sma» er skrivaður av Grundtvig jólanótt í 1824. Eitt av fólkinum, sum vóru í kirkju, til Grundtvig las nátturverk sitt upp, greiðir frá «Tá var jólamorgun, og rímfrost sást á trónum. Kirkjan var stívstappað av fólki. Tá ið Grundtvig fór á prædikustól, hevði hann eitt hjart brá yvir ásjón síni. Hann endaði prædikuna við at lesa nýggju yrking sína upp, og tá stralaði hann sum ein sól. Yrkingin varð fyrstu ferð givin út í 1830, og tvey ár seinni setti kenda sálmáttenskaldin A.P. Berggren, lagið til.

Tú skalt nýta grønt pappir til jólatræð og pappir til nissuring, helst blátt á báðum stöðum.

Fálða pappstykkini nakaðum 15 x 15 cm til stóðar. Klipp tvey jólatræ burtur úr, sum vist á

teknungini. Nú skalt tú klippa heituna niður í gøngum tað eina stykkið, meðan tú upp á sama hátt skalt klippa upp í gøngum hitt stykkið. Set nú stykkini saman, og so er jólatræð lógt. Tú kanst prýta tað við t.d. smáum hjörtum og krambúsum og seta eina hvíta stjörnu ovas- t á træð.

Tak nú pappir og legg tað saman fleiri ferðir, soleiðs at tað kemur at líkjast eini harmoniku. Tekna nú eina nissu, á sum vist er teknungini, og klipp hana út. Tú skalt klippa í gøngum ell loðni og endiliga ansa eftir, at tú ikki klippir hjörtuna av nissuni, tí annars verður ringt hjá nissuni at hanga saman. Best er, um tú klippir tvey nissur saman, soleiðs at nissurnar dansa í klippir.

Adjevitch – tann gamli skósmiðurin

Einaferð var ein gamal, fátækur skósmiður, sum búið í einum kjallara. Í stovuni var bert eittans vindeyga, og tað sat so høgt, at skósmiðurin bert sa feturar á teimum fólki- um, sum komu framvið. Kona hansara og einasta barnið vóru bæði deyð, og hann var noyddur at arbeiða hart fyri at vinna sær nóg mikil til húsaleiga, brenni og eitt sindur at eta. Allan dagin hevði hann úr at gera við at bota skógvar, men um kvöldarnar dandi honum at seta seg

framman fyri ovnin at lesa í tí einasta bókini, hann átti. Hendan bók var Biblían hjá konuni, og i henni las hann um, at ið Jesus ferðast kring Galileu og tosaði við fólk. Eitt kvöldið segði hann við seg sjálvan: «Hevi eg bert fingið høvi at sæð hann, so hevði eg verið betur ferur fyri at gjørt rátt».

Sama kvöldið, tá ið tann gamli maðurin var farin til songar, hoyrdi hann navn sitt verða kallað av eini mildari rødd, sum helt fram: «I morgin fari eg at

koma niður til tín, Adjevitch».

Skósmiðurin sprakk upp úr seingini og svaraði: «Hári, nær fert tú at koma?»

Men ikki hoyrdist eitt kis aftur í stovuni; alt var kvírt, og skósmiðurin helt, at hann mundi hava droynt.

Næsta morgun, tá ið hann vaknaði, kom røddin honum aftur til hugs, og hann segði við seg sjálvan: «Á, sum tað hevði verið undursamt, um Harrin hevði komið niður til mín.

Men hatta var sjálvsagt bert ein dreymur». Hann fór upp og gjørdi sær ein sterkan, myrkan temunn, soleiðs sum russarum líka teir. I tí hann var lóður at fáa sær morgunnat, hoyrdi hann hæluga trampan úti á gongubreytini. Hann hugdi og sjá fótur- um vindeygað og sa fótur- nar á tí gamla manninum, sum skumpaði kava.

Adjevitch skilti, at hesin gamli maðurin mundi vera gøgumfrystur, tí for hann út í durin at bjóða honum innar at fáa hita í

krøppin aftur. Aftan á fekk Adjevitch honum ein temunn og ein bita av grovum breyði. Hin gamli maðurin takkaði og strekti hendurnar fram móti eldinum at fáa hita í teir. Eina løtu seinni fór hann út aftur, og Adjevitch fór undir at bota skógvar.

Hann arbeiddi dugliga líka til á dagblað. Tá hoyrdi hann eitt barn grata og hugdi út gøgnum vindeygað. Hann sa fótur- ar eini konu, sum kom framvið, og beint aftanfyrir síst fóturarn hjá einum

litlum barni. Skógvarnir hjá tí litlu vóru holtrir, og tað grát, so kalt var tað. Adjevitch fór út í durin at bjóða konuni og barninum innar í hitan at verma seg. Konan fór at greiða frá, at maður bennara var hermaður, og at hann var vórðin fluttur til ein annan var.

Nú noyddust hon og barnið at ganga ta longu leiðin heima, tí teyattu so litla av peningi, at tey ikki

havdu ráð at koyra við jarnbreytini. Adjevitch legði til merkis, hvussu tunt konan var blátt. Hann hugsaði: «Maria hevði óvæl dandað, at eg gav hosi konuni bundnatursklæðir fram, sum konan hevði átt, og fekk henni tað. Hann fann eisini einar finar, litlar, reyðar skógvar fram. Teir vóru um at vera lóðir, bert nakrir fíar stungir vantabú, og so høvdu teir akkurát ta røttu stóddina til tann litla dreingin.

Adjevitch hugsaði um sín egna son, sum var vórðin sjúk, og sum doyði beint áðrenn teir nýggju skógvarnir vóru lóðir. Hann var eitt sindur ringur um at lata teir av hondum, men hann sá, at hetta barnið trøngdi til teir, tí setti Adjevitch seg á bank- in og gjørdi teir lóðir eftir eini lítilli løtu.

Dreingin froddi seg um tann vakra, káta litin á teimum nýggju skónum.

«Eg fari at verða so heitur um fóturarn hjá teinum nýggju skónum».

Beint sum tey vóru farin, settist Adjevitch aftur at arbeiða. Hann betti um ein

hip av skómi, og at enda varð so myrkt, at hann ikki sá at arbeiða. So gjørdi hann sær aftur ein temunn og fór at hugsa um at gera sær nátturá. I sama viðfangi hoyrdi hann ljóðið av fótum, sum skundadu sær framvið, og hann hoyrdi eisini uppostar, vrellar røddir. Hann fór út í durin og sá ein drong koma rennandi og beint aftan á honum kom Surplekonan, sum hevði eina bók yvir á horninum. Hon var ogliga ill og ropti: «Eg fari at taka teg við mær á politist- ina, tað fari eg!».

Dreingin svaraði: «So mást tú fáa fatur á mær fyrst».

Adjevitch bjóðið báðum innar. Tey settu seg niður við eldin, og hann fekk teimum ein temunn og betti tann seinasta breyð bitan millum tey øll. So segh dreingirn: «Tá var ikki rátt av mær at stjála surplei frá tær, men eg var so svangur. Eg fari at gíalda tær fyri tað, so skjótt sum eg fari at vinna nakran pening».

«Og Surplekonan svaraði: «Tær nýtist ikki at gíalda tær tað. Eg átti sjálf at gíva tær eini surplei, tað ið tú bað meg um tað, men eg visti ikki av, at tú var so svangur».

Nú for dreingin at tessi við dreingin, og hesin ló-

st, at hann ongantíð aftur skuldi stjála surplei.

Tá ið Surplekonan og dreingirn vóru farin, setti Adjevitch seg framman fyri ovninum og fór enn eina ferð at lesa um, at ið Jesus ferðast kring Galileu. Og aftur hugsaði hann: «Um hann bert hevði tosað við meg, so hevði eg verið betur ferur fyri at gjørt rátt».

Knappliga sást ein ljósglæma í tí litlu stovuni, og Adjevitch hoyrdi eina rødd siga: «Eg havi ju verið hjá tær í dag, Adjevitch».

Adjevitch sprakk á fótur og svaraði: «Hári, nær var tú her? Eg havi havt úr at gjørt við arbeiði mínum, so

eg havi als ikki nærast teg».

«Eg var hjá tær í morgun saman við tí gamla manninum, sum skumpaði kava. Hann segði við manninum og barninum. Eg var hjá tær í kvöld saman við Surplekonuni og dreinginum. Eg var svangur, og tú bytti tað sindrið, tú átti, við meg. Eg var kaldur og fekk hitan av teimum klæðum, sum tú hevði vermt við karleika tinnu. Ált tað, tú gjørdi fyri hesi menniskju, gjørdi tú eisini fyri meg».

Tytt eftir Leo Tolstoj, 6. partur av «Mit skat- hammer».

Ver vælkomn, Harrans ár,

Sum ber fagnaðarboð!

Jólanatt, _____

Varð _____

Vælkomið nýar!

_____ fagnum tær!

Hvørji orð vantað?

(Løysn á síðu 20)

Jólastjørnur á bandi

Til klökkustreingirn skalt tú nýta reytt og grønt kartonpappir til jólaúrur og bløð, band, t.d. gávubandi, og eina vatnkulu til at festa í endan á streinginum.

Klipp so nógvar blómur, sum tær lystir. Tú skalt klippa tær í senn, soleiðs at tær verða akkurát eins. Lima nú blómurnar á bandið, soleiðs at bandið kemur at vera mitt í millum tveir blómur. Somuleiðs skalt tú klippa og lima bløðini. I endan av bandinum skal nú vatnkulan limast. So er strengurin lóður og kann heingjast upp, tá ið limið er torað.

JÓLAHALD Í FØROYUM FYRR

Lestur

Ikki ell høvdu mogleika at fara í kirkju á jolum, t.d. gomul ella sjúk fólk, og heldur ikki var kirkja alla staðni. So varð hildin lestur heima í staðin. I ávisum húsum var fast, at bønarhald varð hildið jólaaftan eftir nátturbláð. Eisini var hetta vanligt summa staðni 2 jóla-kvöld, áðrenn tey fóru upp á gól at dansa og kvøða. Sálmar vóru í flestu for- um sungin í sambandi við lestur, men ikki gjørdi tey hetta alla staðni.

Fyri jól

At sita upp yvir jólamun var síður nógva staðni, t.d. norðuri á Víðureiði, har tey eini fjórtan dagar fyri jól gjørdi av, hvør náttin skuldi vera. I øðrum plássum sótu tey upp fyri kvöld fyri jól – eina nátt í hvørjari viku í advent. I summum húsum var fast at sita upp jóla-nátt.

Serstakliga vóru tað konufólkini, sum vaktu hesar nátturarnar, og tað var tær við at binda Mangan varð sungin,

kvøðið ella onkur segh frá søgun. Dagarnir eftir var ofta vaskidagur, tí ta var lættari at halda seg vakna.

Mannfólk leigði eisini stóran dent á at fyrirreka jólini. T.d. greiðir John Nybo frá, at ein maður ein jólaaftan fór so ofta sum sjei ferðir eftir torvi. So jólaflugur var hann. Tá mundi tey har í húsum hava nóg mikil av torvi til ell jólini og til langa tó eftir hetta.

JÓLAHALD Í ØÐRUM LONDUM

Póland

I Pólandi, har flestu fólk eru katolikkar, er 6. desember minningardagur yvir Santa Niklas. Henda dagin fáa barnini smár gávur.

Jólastákanin vindur nú upp á seg, men póland- ingar pynta ikki húsin hjá sær við so nógvan jólaþýtt sum vit. Tó er nóg ymiskt, sum bendir á, at jólini eru í hondum. Á torgnum kanst tú t.d. keypa appelsinur og bananir – og tær faast næstan bert á jolum. I

kirkjunni hava tey gjørt eina krubbu, og í nógvum húsum eru jólatræ prýtt við lókum, ljósum og eini stjörnu.

Jólaaftandag eigur ein at fasta til ein kveldið, tá jóladagurin verður ein.

Áðrenn máltíðina verður eitt fast sett á borðið við breyði, spíki, salti, eini biblu og eitt sindur av peningi. Hetta verður gjørt fyri at takka Gudi fyri pening og mat. Eitt eyka pláss verður nógva staðni dekkjað upp til «hin einismalla valdarn».

Aftan á dagurinn fáa øll

hvar sitt «sálar-breyð», og tikið verður eitt petti av breyðinum hjá hvørjum øðrum, meðan lovað verður at skikka sær betur í framtíðini. Síðan verður einki gleðlig bil, barnini fáa jólaþýtt og sálmar verða sungin, men ikki er vanligt at dansa um jóla-træð.

Jólini byrja, tá fyrsta stjórnan visir seg á himmalinum. Farð verður til minnatúrarnar, og komandi dagarnar vísa átt og vinir hvønn annan.